

50 let
Psihiatrična
bolnišnica
Begunje

MEJE PSIHIIATRIJE

MEJE
PSIHIIATRIJE

Begunje,
25. in 26. oktober
2002

Zbornik je posvečen 50. obletnici Psihiatrične bolnišnice Begunje

**Zbornik
Meje psihiatrije**

*Psihiatrična bolnišnica Begunje, 2003
Urednika: Janez Romih, Andrej Žmitek
Lektoriranje: Marija Žmitek
Recenzent: Prof.dr. Miloš F. Kobal, dr.med.
Oblikovanje: Barbara Bogataj-Kokalj
Tisk: Medium d.o.o.
Naklada: 450 izvodov*

Zbornik je s sklepom Katedre za psihiatrijo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani uvrščen med obvezna učna gradiva v okviru predmeta Psihiatrija v dodiplomskem in podiplomskem študiju na Medicinski fakulteti v Ljubljani.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

616.89(082)

MEJE psihiatrije : (zbornik), Begunje, 25. in 26. oktober 2002 / (urednika Janez Romih, Andrej Žmitek). - Begunje : Psihiatrična bolnišnica, 2003

ISBN 961-6510-02-9

1. Romih, Janez
126428928

Begunje, 25. in 26. oktober 2002

MEJE PSIHIATRIJE

Psihiatrična bolnišnica Begunje

- 7** POZDRAVNE BESEDE; *Janez Romih*
- 10** ETIKA PSIHIATRIČNEGA ZDRAVLJENJA; *Marga Kocmur*
- 21** ETIČNE MEJE RAZISKOVANJA V PSIHIATRIJI; *Jože Trontelj*
- 33** MEJA MED PSIHIATRIJO IN PSIHOTERAPIJO; *Martina Tomori*
- 45** MEJE MED INSTITUCIONALNO IN SKUPNOSTNO PSIHIATRIJO; *Andrej Marušič*
- 52** UČINKOVITOST ANTIDEPRESIVNIH ZDRAVIL; *Andrej Žmitek*
- 68** VLOGA ZUNANJIH PSIHIČNIH OBREMENITEV PRI DUŠEVNIH MOTNJAH: KJE NASTOPI IN KJE SE KONČA VLOGA PSIHIATRIJE; *Maja Rus Makovec*
- 78** MEJE MED PSIHIATRIJO IN MEDICINO ODVISNOSTI; *Zdenka Čebašek-Travnik, Darja Boben Bardutzky*
- 85** MEJE MED PSIHIATRIJO IN DRUŽINSKO MEDICINO; *Ksenija Tušek Bunc, Janko Kersnik*
- 94** MEJE FORENZIČNE PSIHIATRIJE (ALI PRAVNI VIDIKI PSIHIATRIJE); *Dušan Žagar*
- 100** OSEBNOSTNE MOTNJE: MED NORMALNIM IN PATOLOŠKIM; *Borut Škodlar*
- 110** MOTNJE RAZPOLOŽENJA: NORMALNO IN PATOLOŠKO; *Urban Groleger*
- 124** O AVTORJIH

Janez Romih

Spoštovane predavateljice in predavatelji, kolegice in kolegi,

ker sem še zmeraj »obseden« z graščino in njen kronist, vas obveščam, da tudi po treh letih obetov z viteštvom v tej dvorani, seveda ne vašim, spet ne bo nič. Od države, vsem prošnjam navkljub, zanj ni denarja. Tako bo studenec naših seminarских nadaljevanj še naprej žuborel v dvorani, takole na pol razgaljeni, kjer v okrušenih poslikavah le izurjeno oko morda res najde(va) kakšen odblesk davno izginule aristokracije.

In povem naj, resnici na ljubo, da me je tokrat bolj kot kdajkoli prej imelo, da bi se umaknil, kot uvodni govorec namreč, in si tamle nekje, povsem zadaj, privoščil privilegirano vlogo potnika, ki udobno zleknjen in brez trohice tesnobe, potuje mimo dogodka, vedoč, da se mu v nobenem primeru ne more zgoditi nič slabega in da se bo vsak hip lahko prepustil glasbi, ki se bo iz vrelcev, domujočih v dušah pravih umetnikov, prisukljala semkaj darežljiva, božajoča, čarobna, kot čista prisotnost življenja, ki je samo sebi dovolj in se ne peha za ničemer, kot brezskrbna radost, večnost in samozadostnost trenutka.

A dezerterstvo te vrste ni uspelo in zdajle se, precej bolj na sredi arene, kot bi si želel, spreminjam v sejalca besed in ne brez težav, četudi gre le za pozdravne, ko pa je v njihovi naravi, da rade skačejo okrog brez nadzora in jih je težko krotiti natančno tako, kot bi hotel, in bi kaj lahko zazvenele pregrobo, ker čutim, da glasba, ki je zmogla doseči globine tolmunca, tudi vas še zmeraj narahlo in nežno pestuje.

Zato nadaljujem oprezno kar z občutji, tistimi namreč, ki jih imam ob letošnjem seminarju, desetem po vrsti, in je očitno, da me bolj kot veselje ob tem grabi nekakšna žalost morebitnega prihoda na cilj in me potiska v

naročje spominov, tja na začetke, ko smo tipaje, previdno, vendar s kar pravo mero samozavesti in poguma storili najtežje, prvi korak in potem vsako jesen dodali naslednjega.

Begunjski seminarji morda res niso ubirali povsem novih poti in ne raztirali novih obzorij, a tudi lagodnost že izhajenih stez jih ni mikala. Levili so se nekako sami iz sebe in vsak je bil na neki način nadaljevanje prejšnjega in vse močnejše so silili čez meje stroke v bližnjo sosesko, k splošni medicini, ginekologiji in interni na primer in še dlje v polja človekove širše socialne, duhovne in etične razsežnosti.

Zdi se, da so vendarle zazveneli najlepše takrat, ko so z vsem svojim znanjem, izkušnjo in toplim občutjem sestopali v pokrajine posamezne, enkratne in neponovljive človeške intimne in odpirali vprašanja njenih meja in nujnosti njenega bivanja na mejah tujega jaza, ko, sredi radosti, stisk, grozot in čudežev tega sveta, če prisluhnemo Minattiju: »Nekomu mora nasloniti roko na ramo, da se lačna nasiti bližine«, toliko bolj v primeru duševne bolezni, ko je človek kot prazen, nem, brez smisla, ujet, drugačen in zrinjen na rob.

Čeprav se je včasih zdelo, da je naše početje veter, ki ga lovimo v mreže za metulje, pa se, ko jih danes gledam pred seboj, takole razporejene po vrstnem redu, tudi v obliki zbornikov, stvari kar ujemajo in mi ni težko najti smisla njihove poti pravzaprav v sleherni točki, ki jo je ta pot povezovala in podobno naj bi bilo tudi z letošnjim seminarjem.

Zato ker so meje psihiatrije, in nekaj že mora biti na tem, brezbrežne, so težko ulovljive in ubežne, a vselej so z nami te meje, vse pričujoče, zabrisane in mehko akvarelno se prelivajoče, kljub temu koristne in zavezujoče. Le redko so, kot bi morda si želeli, bolj ostro zarisane črte ločnice in daleč ni od resnice, da so najboljše dobrososedske, za stroko in za bolnika, saj le takrat »na nikogaršnji zemlji« med njimi lahko vzklije skupna, zdrava sadika. Večina pa jih je vendarle namišljenih in nevidnih in so z njimi težave, podobno kot na morju, ne za ribe, ampak države. Seveda gre pri vsem tem le za šaljive prisprodebe, ki so zrastle na hitro kot gobe, ko mi je sredi govora zastal dih in so besede od veselja ponorele in se objele v stih.

Drage kolegice in kolegi, seminarji, tudi v našem primeru, niso vremenski pojav in čeprav se dogajajo vselej oktobra, niso samoumevni sadež jeseni, ampak so zahteven, trmast posel, ki terja samosvoj značaj, kar kolega Žmitek nedvomno je, takole docela neusmiljen do sebe in k sreči za spoznanje manj do predavateljev in ostalih sopotnikov.

Letošnja ideja je povsem njegova. Brez mnogo besed jo je položil na mojo mizo in tam je obležala kot velik težak hlebec vabljivo dišečega kruha, kot izziv, morda največji doslej, vreden vsakega truda in najboljših imen. A

ko sem kasneje poskušal nekoliko rudariti po njegovih skritih vsebinah, me je sproti zasipala razsežnost gradiva, že vsake teme posebej, kaj šele vseh skupaj, zato sem odnehal. Vam dragi in spoštovani predavatelji pa ni bilo kot meni dano zbežati v zavetje plitvih, alegoričnih kitic in ste delo, ki vam je bilo naloženo, dejansko morali opraviti. Zakopan v svojem peskovniku zdaj, trdno prepričan, da se bo to zgodilo, nestrpnost čakam, da me zvabite čez njegov rob in skupaj z ostalimi v dvorani popeljete z že prehojenih poti na nove, lepše, preprostejše.

Spoštovani sponzorji, čeprav še vedno verjamem bolj v vašo zvestobo kot v ljubezen, iskrena hvala za vašo navzočnost, ki ima ob vsem ostalem koristnem še zven srebrnega novca, ki tako zelo blagodejno vpliva na naše finance. Potemtakem je prav, da niste spregledani in navsezadnje ni nič narobe, če nam v zakulisju seminarja prišepetavate svoje resnice.

Kolegice in kolegi, ko sem nedavno, med enim od dežurstev, malce posedel tu zgoraj nad nami, na novi mansardi, pod ponjavo njenega velikega trikotnega strešnega okna, skozi katero je dihala spokojnost ugašajočega dne in sta me ob tem spreletavala drobcena sreča in drobceno otožje, me je nenadoma imelo, da bi se graščini, ki ni imela pojma, da bo nekoč v njej bolnišnica, opravičil za vso jezo, ki smo jo kdajkoli stresali nanjo in začutil sem do nje globoko hvaležnost, ker je ob vseh nepoklicanih stopinjah, ki so doslej vdirale vanjo, vendarle znova dopustila, da sta se preteklost in sedanjost predruščili v tako scela dihajoč in s svojsko lepoto prežarjen življenjski prostor, ki odslej vzpodbudno prhuta nad po vseh kotičkih razsuto tukajšnjo vsakdanjostjo in navsezadnje v teh dneh tudi nad našim seminarjem.

Drage kolegice in kolegi, pozdravne besede sprejemam vselej kot meni podarjeno dopuščenost, da so lahko manj resne kot vse ostalo, kar bo sledilo, in zato jih od nekdanj, kolikor zmorem in znam, spletam v šopek prijazno ščemeče svetlobe, namenjen semkaj prispelim, recimo kot nadomestek, iluzijo za »ramo, na kateri se lahko nasiti roka lačna bližine«. A da bi bilo to bolj zanesljivo, je najbolje, če vas vetrni glasbe še enkrat preboža.